

Påverkar skillnader i statskick “rally around the flag”-effekten?

Abstract

Följande uppsats ämnar undersöka om skillnader i statskick har haft någon inverkan på rally around the flag-effekten under perioden för införandet av lockdown under covid-19-pandemin. Detta görs med hjälp av en kvantitativ metod, där opinionsundersökningar som undersöker tillitsnivån till staten i sex länder kompareras. Av dessa är hälften semipresidentiella och hälften parlamentariska. Studiens hypotes – att effekten är större i semipresidentiella statskick än i parlamentariska – stöds av resultatet. Undersökningens syfte och frågeställning är avgränsad till att fokusera på perioden av lockdown under covid-19-pandemin. Detta medför att resultatet som presenteras är relevant för den specifika situation som undersökts, men att det inte med absolut säkerhet kan generaliseras. Slutsatsen blir därmed, utöver det konkreta resultatet för den avgränsade perioden, att resultatet kan beskrivas i termer av att en potentiell allmängiltig tendens rörande rally-effektens förhållande till statskick har synliggjorts. Benägenheten behöver dock ytterligare empiriskt underlag för att säkerställas vara universellt gällande.

Nyckelord: Rally around the flag, statskick, parlamentarism, semipresidentialism

Antal ord: 6634

Innehållsförteckning

1 Introduktion	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte och frågeställning	4
2 Teori	5
2.1 Rally around the flag	5
2.2 Statsskick	6
2.3 Hypotes	8
3 Metod och material	10
3.1 Undersökningsmetod och operationalisering	10
3.2 Urval och datainsamling	10
3.3 Källor	13
4 Resultat och analys	16
4.1 Parlamentariska statsskick	16
4.1.1 Danmark	17
4.1.2 Storbritannien	18
4.1.3 Spanien	19
4.2 Semipresidentiella statsskick	20
4.2.1 Frankrike	20
4.2.2 Italien	21
4.2.3 Österrike	22
4.3 Analys	23
5. Diskussion och slutsats	25
Källförteckning	29

1 Introduktion

1.1 Bakgrund

Sedan 1997 har Medieakademins förtroendebarmeter, vilken mäter den svenska befolkningens tillit till diverse institutioner, årligen genomförts (Medieakademien 2022a). 2022 års siffror vittnar om det högsta förtroendet för Socialdemokraterna, den sittande regeringen, på 25 år (Medieakademien 2022b). Denna plötsliga ökning i förtroende till statsmakten väcker diverse frågetecken kring vilka sakförhållanden som kan tänkas utlösa samt påverka en sådan tillväxt i tillit till institutioner. Frågan gällande vilka faktorer som kan påverka stöd och förtroende till institutioner har inget enkelt svar, men en teori gällande just detta är att stöd för den exekutiva makten ökar i samband med perioder av internationell kris – även kallat rally around the flag-effekten (Kritzinger et al. 2021, s. 1205).

Den såväl utomvetenskapliga som inomvetenskapliga relevansen rally-effekten bär med sig är att internationella kriser i förlängningen kan ha en påverkan på nationella angelägenheter i form av influenser över befolkningens inställning till statsmakten (ibid). Exempelvis kan det påverka befolkningen i rollen som principaler inför diverse val som inträffar under perioder av kris – såsom val till exekutiv. Vidare kan vetenskapen om effekten även användas som ett verktyg av statsmakten för att försöka generera stöd inför val. Bland annat finns studier som pekar på att exekutivens retorik bakom exempelvis nationens medverkan i väpnade konflikter kan påverka huruvida rally-effekten tar form och befolkningsstödet ökar (Feinstein 2016, s. 329). I förlängningen kan detta innebära att involverande av staten i väpnade konflikter med viss retorik kan ses som en politisk strategi för att frammana rally-effekten, exempelvis inför ett nyval.

Konkluderande kan det därmed sägas att forskning kring rally-effekten och faktorer som påverkar den å ena sidan är relevant ur ett forskningsperspektiv. Detta då kunskap om effekten kan påvisa mönster i varför befolkningens stöd till statliga institutioner ser ut som det gör under diverse perioder. Tilläggningsvis kan det även bidra med en viss inblick i eventuella, bakomliggande anledningar till statsmaktens ageranden och val av retorik. Å andra sidan har det även viss utomvetenskaplig relevans, vilket kan sammanfattas i termer av medvetenhet. Vetenskap om rally-effekten och om hur den kan påverka statsmaktens handlande samt retoriska val kan medföra att principaler överväger sina val i ljuset av rally-fenomenet och därefter tar medvetna beslut som inte färgas av rally-effekten på samma sätt.

Vidare kvarstår frågan kring vilka faktorer som kan tänkas påverka rally-effekten. Viss forskning hävdar att rally around the flag-effekten främst begränsas till presidentiella statskick, då presidenten är både “chief of state” samt “chief of government” (Hetherington – Nelson, 2003, s. 42). Kortfattat hänvisas detta påstående till att rollen som statschef eller “chief of state” är symbolisk och framkallar andra typer av känslomässiga band till presidenten jämfört med de som skapas till regeringschefen eller “chief of government” i parlamentariska styren (ibid, s. 38). Utöver detta påstående – vilket enbart baseras på USA som undersökningsobjekt – verkar det finnas en lucka i forskningen rörande rally-effektens påverkan i relation till just statskick. Följande studie ämnar bidra till fyllnaden av denna lucka genom att undersöka och komparera vilken påverkan statskick eventuellt kan ha på rally-effekten.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med följande uppsats är följaktligen att jämföra förtroendemätningar som genomförts i samband med pandemin av covid-19 under 2020. Mer specifikt utträttades tillitsundersökningarna i anslutning till när lockdown utträttades i sex europeiska OECD-länder. Till dessa sex undersökningsobjekt inkluderas semipresidentiella Frankrike, Italien och Österrike som kan sägas vara semipresidentiella beroende på definition samt parlamentariska Danmark, Storbritannien och Spanien. Detta för att utreda huruvida skillnader i statskick kan vara en omständighet som påverkar hur och om rally around the flag-effekten tar sig i uttryck. Tilläggningsvis ämnar studien till att jämföra vilket av statskickerna som kan sägas ha störst inverkan på effekten, för sedan resonera kring vad det kan bero på. Studien är avgränsad till att fokusera på covid-19-pandemin, och främst perioden för införande av lockdown. För att konkludera ämnas följande frågeställning att besvaras: *Påverkar skillnader i statskick – under covid-19-pandemin och mer specifikt i tider av lockdown – “rally around the flag”-effekten?*

2 Teori

2.1 Rally around the flag

Förväntningen att förtroende till den exekutiva makten ska öka i samband med perioder av exogen kris kallas inom forskningen för rally around the flag-effekten (Kritzinger et al. 2021, s. 1205). Mer specifikt beskrivs effekten inom viss forskning att främst vara gällande i den mest kritiska fasen – vilket inte alltför sällan sammanfaller med krisens initiala skede (Baker et al. 2011, s. 661-667). Vad gäller underliggande förklaringar till rally-effekten är en möjlig tolkning att det är en psykologisk reaktion i termer av en inre rädsla på individ- och gruppnivå hos befolkningen (Baum 2002, s. 266). De som tenderar att påverkas i enlighet med rally-effekten är inte heller de principaler som är mest kritiska alternativt positiva (ibid). Snarare är det de mest osäkra väljarna som har en benägenhet att agera i överensstämmelse med rally-effekten (ibid).

Rally-effekten har kartlagts i samband med diverse kriser såsom terrorattentat och ekonomiska kriser (Kritzinger et al. 2021, s. 1209). Exempelvis har attentatet den 11 september samt Pearl Harbour analyserats (ibid). Efter att ha granskat den forskning som gjorts på rally-effekten kan det fastställas att den kontext varifrån specifika händelser vanligtvis tas för att analyseras är USA. Nämnvärt är även att det inom ämnet inte råder konsensus kring huruvida rally-effekten är allmängiltig eller ej – det finns studier som talar såväl för som emot effektens förekomst (ibid). Förhoppningsvis kan följande uppsats bidra med ytterligare klarhet rörande effektens funktion genom att påvisa eventuella omständigheter som begränsar eller främjar rally-effekten.

Fortsättningsvis är en samtida, internationell krisperiod en premiss för att effekten ska påvisas. I rent generella termer kan en sådan kris definieras som en omständighet eller händelse som “hotar grundläggande funktioner och värden i samhället” (MSB). Inom denna breda konceptualiseringen faller exempelvis konflikter, naturkatastrofer och pandemier (ibid). Tidigare forskning kring rally-effekten i relation till diverse kriser har bland annat berört epidemier, där resultaten är varierande. Viss forskning pekar exempelvis på motsatsen till rally-effekten under denna formen av krisperiod, nämligen att förtroendet för institutionella myndigheter sjunker i tider av epidemier (Esaiasson et al. 2020, s. 3). Kontrasterande påvisar en annan studie av rally-effekten under Ebola att förtroendet ökade (Flückiger et al. 2019, s. 2064). Ytterligare en studie pekar på ökat förtroende under covid-19-pandemin, men menar

att detta inte bör klassificeras som en rally-effekt utan snarare baserades på den exekutiva maktens förmåga att hantera pandemin (Bol et al. 2021, s. 502). Gemensamt för kriser såsom epidemier – och i förlängningen även pandemier – är dock vikten av förtroende till den exekutiva makten för en effektiv hantering av krisen i fråga (Weerd et al. 2011, s. 2).

Ytterligare ett exempel på forskning rörande effekten presenteras av Marc J. Hetherington och Michael Nelson, vilka drar vissa slutsatser angående rally-effekten i förhållande till presidentialism i artikeln “Anatomy of a Rally Effect: George W. Bush and the War on Terrorism”, publicerad 2003 i *Political Science and Politics*. Forskarna hävdar att rally-effekten främst begränsas till presidentiella styrelseskick, då presidenten är både “chief of state” samt “chief of government” (Hetherington – Nelson, 2003, s. 42). För att utveckla detta påstående ytterligare så baseras det främst på att rollen som “chief of state” – översatt statschef på svenska – medför en viss symbolisk status (ibid, s. 38).

Som “chief of government”, översatt regeringschef, agerar presidenten som partipolitisk ledare (ibid). Som statschef får presidenten utöver detta en ceremoniell roll och representerar den nationella sammanhållningen (ibid). Rally-effektens starkare koppling till presidenten till följd av dennes roll som statschef har inte så mycket att göra med den formella, ceremoniella delen som det har med den rent symboliska (ibid). Detta då den symboliska rollen medför att vissa känslor väcks hos befolkningen (ibid). Exempelvis associeras presidenten i egenskap av att vara statschef i större utsträckning med “gränslös makt och välvilja” än regeringschefer som enbart innehar rollen som politisk beslutsfattare (ibid). Tilläggningsvis baseras detta påstående uteslutande på studier av effektens påverkan i en amerikansk kontext, vilket väckte frågor kring påståendets intersubjektivitet. Det ledde även vidare till den mer generella frågan om effektens uppkomst och funktion begränsas beroende på statsskick.

2.2 Statsskick

Vidare till just statsskick, och därmed även medföljande tidigare forskning samt definitioner. De tre statsskick som kan sägas vara vanligast är parlamentarism, presidentialism samt semipresidentialism (Müller 2020, s 141). En väsentlig och fundamental skillnad mellan parlamentariska och presidentiella system är att statschef och regeringschef är kongruerande i presidentiella system, medan rollerna är åtskilda i parlamentariska (Pérez-Liñán 2020, s. 91). För att vidare redogöra för de mest essentiella och grundläggande skillnaderna kan det vara fördelaktigt att illustrera med hjälp av en delegationskedja (Strøm et al. 2003). I

parlamentariska styren är denna kedja lång och indirekt (ibid). Från väljare till representanter i legislaturen, som i sin tur delegerar till exekutiven, vilken i nästa steg delegerar till ministrar, som i sin tur delegerar till förvaltningstjänstemän (ibid). Till skillnad från den parlamentariska kedjan så ser delegeringen från legislaturen till exekutiven annorlunda ut i ett presidentiellt system (ibid). Olikt parlamentarismen där delegationskedjan som sagt går från väljare, till legislatur, till exekutiv finns det istället två delegationslänkar i presidentiella system (ibid). Dessa går direkt från väljarna, varav den ena går till legislaturen och den andra direkt till exekutiven (ibid).

För att ytterligare beskriva och tydliggöra skillnaderna mellan parlamentarism och presidentialism är den legislativa organisationen nämnvärd. Som sagt går det två delegationskedjor direkt från väljarna i presidentiella system, vilket innebär att valet av legislaturen är avskilt från valet av exekutiven i dessa system (Pérez-Liñán 2020, s. 91). I praktiken medför detta att legislaturen – vanligtvis benämnt kongressen i presidentiella system – inte har mandat att avsätta exekutiven (ibid). Kontrasterande krävs det att exekutiven i parlamentariska system har stöd i den lagstiftande församlingen – i regel kallat parlament – som kan avsätta exekutiven om detta stöd inte infinner sig (ibid).

Vidare till semipresidentialism, vilkens funktion det hintas om redan i själva namnet. Vanligtvis kombineras en direktvald president och en premiärminister som ansvarar för den lagstiftande församlingen i semipresidentiella system (ibid). Generellt sett utser presidenten samtliga ministrar till regeringen, vilken är ansvarig inför legislaturen (Müller 2020, s. 141). Konkreta exempel på semipresidentiella styren är Frankrike och Österrike (Pérez-Liñán 2020, s. 91). Vidare kan även Italien beskrivas som semipresidentiellt (Landguiden 2021). Tilläggningsvis är att makten som tillskrivs presidenten i semipresidentiella system är av varierande grad (ibid, s. 92). Exempelvis är Österrikes presidentmakt svag i förhållande till Frankrike (Elgie 2004, s. 316).

Nämnvärt är tilläggningsvis att semipresidentialism är en definitionsfråga inom forskningen – likt mycket annat – och det råder ingen absolut konsensus rörande vilka exakta premisser som krävs för att klassificera ett styre som semipresidentiellt (ibid). Exempelvis tittar vissa forskare på makten som attribueras statschefen respektive regeringschefen, vilket medför att själva förekomsten av presidenten inte spelar någon roll i bestämmelsen av statens statskick

om denne inte tillerkänns tillräckligt med makt (ibid). I enlighet med denna definition hade därmed Österrike inte klassificerats som ett semipresidentiellt styre (ibid).

Följaktligen krävs det en konceptualisering av semipresidentialism. Definitionen som kommer att användas i följande studie bygger på premisserna att en direkt- och folkvald president existerar ömsesidigt, under en tidsbegränsad period, med en premiärminister och en regering som är politiskt ansvarig inför parlamentet (ibid, s. 317). Vald definition är objektiv i termer av att det inte krävs någon vidare, subjektiv diskussion kring maktbegreppet (ibid). För att förtydliga kan makt mätas på diverse sätt och på flertalet nivåer. Genom att inkludera presidentens makt i definitionen ställs det krav på en subjektiv bedömning om vad maktbegreppet innefattar. En definition som utesluter dessa subjektiva inslag och tendenser resulterar i ett urval som i sin tur undviker medföljande metodologiska bekymmer och problem (ibid). Nämnvärt är dock att kostnaden av denna objektiva definition är att den blir förhållandevis bred och inkluderande. Det kan i och för sig vara en fördel, men det är viktigt att poängtera att den till följd av sin bredd inkluderar stater som i vissa avseenden kan vara väldigt olika varandra trots att de faller i samma kategorisering. Exempelvis skiljer sig som sagt presidentens makt mellan Frankrike och Österrike, trots att de båda enligt vald definition tillskrivs samma statsskick. Detta kan medföra att statsskickets påverkan skiljer sig, vilket är något att ha i beaktning.

2.3 Hypotes

Som nämnts ovan konstaterar Marc J. Hetherington och Michael Nelsons genom sin forskning att effekten främst begränsas till presidentiella statsskick. Heatherington och Nelsons teori förklaras genom att exekutiven i presidentiella stater är både så kallad "chief of state" och "chief of government" (Hetherington – Nelson, 2003, s. 42). Så är inte fallet i semipresidentiella statsskick, då dessa roller är fördelade mellan exempelvis presidenten och premiärministern. Trots detta tror vi att det kan ligga någonting värdefullt i Heatherington och Nelsons påstående även när det kommer till semipresidentialism. Denna antagelse baseras på att presidenten i semipresidentiella statsskick likt exekutiven i presidentiella kan ha en särställning i befolkningens ögon. Positionen kan medföra att denne ändå ses som ytterst ansvarig eller som den ultimata beslutsfattaren. Denna symboliska roll kan därmed innebära att presidenten i semipresidentiella stater behandlas som att denne erhåller samma beslutsfattande roll som exekutiven i presidentiella statsskick, fastän således inte nödvändigtvis är fallet. Baserat på tidigare forskning, vilken presenterats ovan, är det möjligt

att formulera följande hypotes: *rally-effekten* – i tider av covid-19 pandemin och mer specifikt vid införandet av lockdown – är starkare i semipresidentiella statskick än i parlamentariska.

3 Metod och material

3.1 Undersökningsmetod och operationalisering

För att uppnå frågeställningens syfte och ambitioner har en huvudsakligen kvantitativ metod tillämpats i form av statistisk datainsamling följt av en resultatanalys med mer djupgående ambitioner (Esaiasson et al. 2017, s. 194) För att operationalisera själva frågeställningen kommer opinionsundersökningar rörande tillit till statsmakten från såväl parlamentariska som presidentiella stater att analyseras. Opinionsundersökningarna genomfördes strax innan, under och efter det att lockdown införts i samtliga stater – mer specifikt mellan 2 mars och 15 april år 2020. De parlamentariska länderna i fråga är Danmark, Storbritannien och Spanien. Vidare inkluderas även Frankrike vilket är formellt semipresidentiellt, samt Italien och Österrike som i enlighet med studiens valda definition av semipresidentialism även dem inkluderas i begreppet.

Valet av undersökningsmetod baseras på att studiens målsättning är att undersöka om det finns något anspel på allmängiltigt samband mellan effekten och statskicken parlamentarism och semipresidentialism under den avgränsade perioden. Därav kan en fallstudie eller ett mindre antal undersökningsobjekt vara otillräckligt (ibid, s. 199). Till det syftet kommer den kvantitativa metoden väl till hands, då den är fördelaktig i undersökningar med ett större antal analysenheter (ibid). Med det sagt är följande studie inte omfattande nog för att dra universella slutsatser. Den har dock större möjligheter att fånga in det eventuella, hypotetiska sambandet mellan rally-effekten och ett specifikt statskick än vad en motsvarande fallstudie skulle ha. Vidare hade en mer kvalitativ, förslagsvis komparativ metod, kunnat ge stöd åt studien i termer av validitet och reliabilitet. Detta då det i en rent kvantitativ studie kan uppstå komplikationer rörande såväl risken för felkällor som säkerheten i att det som mäts är detsamma i alla stater (ibid, s. 199-201).

3.2 Urval och datainsamling

För att stärka studiens validitet har samtliga undersökningsobjekt valts ut med viss närhet till varandra – de är alla europeiska OECD-länder (Bol et al. 2021, s. 498). Denna likhet ökar chansen för att koncept och värderingar, såsom förtroende till den sittande makten, inte har alltför påtagliga skillnader staterna emellan – vilket i sin tur medför att undersökningen i fråga mäter samma saker i samtliga stater (Esaiasson et al. 2017, s. 58-66). Följaktligen finns det såklart påfallande skillnader mellan europeiska OECD-länder, då deras närhet till

varandra är relativ. För att förtydliga: å ena sidan kan det argumenteras för att staterna kan dela vissa likheter i såväl geografiska som kulturella, ekonomiska och sociala termer i relation till en global kontext. Å andra sidan kan det regionala sammanhanget ställas mot en snävare inramning, exempelvis Skandinavien, vilket snarare belyser undersökningsobjektens olikheter då det finns strukturer som har ännu starkare kongruens. Med det sagt tas det i beaktning under studiens gång att det med undersökningsobjekten följer vissa skillnader. Trots det nödvändiggör uppsatsens utformning att undersökningsobjekten som studeras har en viss variation, då det är inbäddat i syftet och frågeställningen som ämnar undersöka just skilda statsskick.

Fortsättningsvis har studiens validitet försökts försäkras genom en ytterligare avgränsning av frågeställningen. Genom att fokusera till en snävare och mer specifik tidsperiod begränsas även de generaliserande aspirationerna som annars hade varit svåra att uppnå. Genom sagd avgränsning blir det enklare att mäta vad som ämnas att undersökas, och resultatet blir mindre abstrakt – vilket i längden verkar för att främja studiens intersubjektivitet. Vidare tas studiens reliabilitet i beaktning i form av noga skärskådan av såväl den data som de källor som uppsatsen bygger på. För att konkretisera utgår följande studie från statistik som framtagits och använts i tidigare vetenskapliga arbeten. Genom granskning av såväl upphovsmännen i fråga som sagd forsknings reliabilitet, validitet och uppfyllande av källkritiska kriterier kan det argumenteras för att följande uppsats egna tillförlitlighet stärks ytterligare. Statistiken i fråga består av opinionsundersökningar som genomförts under två närliggande perioder i anslutning till det att lockdown utfärdades.

Fortsättningsvis, och mer konkret, till datainsamlingen. Den befintliga forskning vi valt att inkludera i form av vårt statistiska underlag är hämtad från artikeln “The effect of Covid-19 lockdowns on political support: Some good news for democracy?” som publicerades år 2020 i *European Journal of Political Research* av forskarna Damien Bol, Marcio Giani, André Blais och Peter John Loewen. Förtroendeundersökningarna som genomförts har varit webbaserade och inkluderat frågor kring politiska attityder och preferenser rörande elektoral resultat. Undersökningarna genomfördes mellan den 2 mars och den 15 april. I datasetet som använts definieras lockdown i termer av att de är såväl rikstäckande som tvingande och inte bara rekommendationer. I enlighet med denna definition genomfördes lockdown i Italien (13 mars), Spanien (15 mars), Österrike (16 mars), Frankrike (17 mars), Danmark (18 mars) och till sist i Storbritannien (23 mars).

Relevant att förtydliga är vidare varför just lockdown använts som brytpunkt för att mäta krisens potentiella rally-effekt. Först och främst går det att argumentera för att lockdown har haft en stor, ofta negativ påverkan på människors såväl mentala hälsa som ekonomiska situation och allmänna lycka (Greyling et al. 2021). En studie som genomförts i Österrike mellan 15 mars och 15 april – ungefär samma tid som tillitsundersökningarna denna studie bygger på – bekräftar att således var fallet även i Österrike under denna period av lockdown (Simon et al. 2021). Även om det inte fanns kännedom om effekterna av lockdown vid tillfället för införandet kan det ändå argumenteras för att vara en tydlig manifestation av krisen i fråga. För det andra är det rimligt att utgå från ett större statligt initiativ i samband med mätningar av just rally-effekten. Själva effekten hänvisar till att stödet till exekutiven ökar, vilket fördelaktigen mäts i samband med ett beslut taget och förmedlat av den exekutiva makten.

Till sist ger avgränsningen till lockdown tydliga riktlinjer. Det är en komplex process att urskilja när en kris kan sägas börja respektive sluta, och det är ännu svårare att genomföra rätt typer av undersökningar innan en kris utbrutit eller uppdagats. Genom att fokusera på lockdown, vilket som sagt kan sägas vara en stark manifestation på att krisen är reell och påtaglig, skapas ett begripligt ramverk genom vilket rally-effekten kan mätas. Majoriteten av svaren – cirka två tredjedelar – inkom inom 2 dagar före och efter det att lockdown infördes (Bol et al. 2021, appendix A). Detta bidrar med visst förtroende för att lockdown hade viss inverkan på de svar som observerades. Fortsättningsvis, den beroende variabeln som följande undersökning bygger på är just förtroendet till staten. Variabeln operationaliseras genom databasen som använts, där den mäts i form av en femgradig skala vilken är benämnd "Trust2" (ibid). Variabeln bygger på följande fråga och tillhörande svarsalternativ:

Could you tell us how much you agree/disagree with the following statements: I trust the government to do the right thing? (0-Strongly disagree, 1-Somewhat disagree, 2-Neither agree nor disagree, 3-Somewhat agree, 4-Strongly agree).

Gällande opinionsundersökningar som underlag kan problematik uppstå rörande exempelvis dess representativitet. Är det samma personer som svarat på undersökningen vid båda tillfällena, och är urvalet i realiteten representativt för hela befolkningen? Tilläggas skall att operationaliseringen i form av opinionsundersökningar som genomförs i åtskilda stater kan

stöta på det så kallade “travelling problem” – vilket även nämndes väldigt översiktligt ovan i anslutning till studiens validitet (Esaiasson et al. 2017, s. 58-66). Fångar undersökningen, som har samma formulering i alla stater den görs, upp det den teoretiska definitionen önskar att fånga i dessa skilda kontexter? Har begreppen som används samma innebörd i alla länder där undersökningen genomförts? Har frågornas formulering någon påverkan på vilka svar som ges? För att undvika denna möjliga problematik hade studien istället kunnat fokusera på valresultat. Anledningen till att förtroendeundersökningar valdes istället är å ena sidan att det är mycket mer än enbart tillit som kan ligga bakom vad väljarnas beslut i en valsituation. Å andra sidan kompareras stater som har val under olika tidsperioder. Det är av värde att applicera operationaliseringen inom ramarna för den tidsperiod som gäller för krisen för att på ett relevant sätt undersöka just teorin om rally around the flag’s effekter.

Vidare till urvalet, som dels har begränsats av den redan färdigställda statistik som vi kommit över. Detta då studiens begränsningar i termer av bland annat tid och omfattning inneburit att vi inte på ett effektivt sätt själva hade kunnat genomföra opinionsundersökningar under relevanta tidsperioder i flertalet stater. Gällande befintlig statistik har urvalet varit förhållandevis svårtillgängligt. Dels på grund av det limiterade tidsfönstret som i allmänhet försvårar studiet av effekten, men även till följd av diverse behov av förutsägelser och konceptualiseringar vilket det inte nödvändigtvis råder konsensus kring. För att förtydliga; det kan som sagt krävas att tillitsundersökningar genomförs vid rätt tidpunkter – exempelvis i nära anslutning till krisens upptakt. Dessa gränsdragningar kan vara svåra att göra, vilket kan kopplas till svårigheter att förutse såväl utbrott som omfattning och spridning av kriser rent generellt. Vidare kan det som nämnts ovan även uppstå diskussioner rörande definitioner och begreppsinkludering, bland annat i form av vilka typer av kriser som kan antas påverka effekten. Exempelvis kan klimatkrisen argumenteras för att vara en varaktig och påtaglig kris som det är svårt att sätta ett slutdatum på – påverkar den då tilliten och stödet till exekutiven konstant eller inte alls? Följaktligen har vi valt att tillgå den data och statistik som finns tillgänglig från en redan definierad och etablerad internationell kris.

3.3 Källor

Källorna som använts under arbetets gång har alla valts ut med betoning på objektivitet och relevans. Bland annat har myndigheter såsom MSB samt Landguiden använts för flertalet definitioner. Båda dessa källor bedöms som tillitsfulla i termer av upphovsmannens alternativt den ansvarige utgivarens kunskap, oberoende samt tendenser. MSB anger ingen tid

för senaste uppdatering, men Landguiden rapporterar att sidan kontrollerades senast 2021 vilket innebär att den ligger nära i tid.

I teoriavsnittet refereras även ett antal meningar alternativt mindre stycken till diverse vetenskapliga artiklar av bland annat Kritzinger et al. (2021), Esaiasson et al. (2020), Feinstein (2016), Elgie (2004), Greyling et al. (2021), Simon et al. (2021), Flückiger et al. (2019), Weerd et al. (2011) samt Heatherington och Nelson (2003). Samtliga artiklar är skrivna av gedigna forskare och publicerade av etablerade, vetenskapliga tidskrifter vilket inger tillit i form av såväl innehållsgranskning och peer-reviewing som reliabilitet. Alla ligger väldigt nära i tid förutom Elgie, Weerd et al. samt Heatherington och Nelson. Dock används inte information från deras verk som absolut kräver att vara mer samtida än vad det är. Gällande oberoende bygger samtliga artiklar på tidigare forskning, vilket förankrar dem djupare rent vetenskapligt. Sett till tendenser finns det ingen anledning att misstänka några starkare bakomliggande motiv då källorna är vetenskapliga och strävar mot objektivitet. Med det sagt är det svårt att med säkerhet utreda underliggande tendentiösa drag hos såväl forskare som tidskrifterna som publicerat artiklarna.

Vidare har även diverse böcker använts. Dessa är analogin "Comparative Politics" av Daniele Caramni (2020) samt kapitel 3 benämnt "Parliamentary Democracy and Delegation" av Kaare Strøm ur boken "Delegation and Accountability in Parliamentary Democracies" av såväl Strøm som Wolfgang C. Müller och Torbjörn Bergman (2003). Gällande utvecklandet samt applicerandet av metoden har "Metodpraktikan" av Peter Esaiasson, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson och Lena Wängnerud (2017) använts. Följande källor kan fastställas vara passande i tid utefter sitt syfte. Gällande äkthet är samtliga upphovsmän professionella forskare vilka är verksamma och innehar relevant kompetens inom ämnet de uttalar sig om. Samtliga källor är beroende i det avseende att de bygger på och samlar tidigare forskning, vilket för deras syfte enbart stärker deras trovärdighet och relevans i termer av objektivitet. I samband med hänvisningen till objektivitet kan det tilläggas att det inte framgår några tendenser av det slag som påverkar varken källorna eller studien. Med det sagt utesluts det inte att skribenterna kan ha bakomliggande, undermedvetna tendenser. Dessa möjliga tendenser har dock inte heller större påverkan på källornas användbarhet eller studiens resultat i stort.

Till sist, vidare till de källor som använts i större utsträckning. Först och främst har all datainsamling som använts för att framställa den kvantitativa delen av studien baserats på statistik insamlad av Damien Bol, Marco Giani, André Blais och Peter John Loewen. Detta presenterar dem sedan i en vetenskaplig artikel benämnd “The Effect of COVID-19 Lockdowns on Political Support: Some Good News for Democracy?” i *European Journal of Political Research* år 2021. Samtliga skribenter är forskare vid ansedda universitet. Bol och Giani arbetar vid departementet för politisk ekonomi vid Kings College i London (King's College London). Både Blais och Loewen är professorer vid samhällsvetenskapliga fakulteter – Blais vid Université de Montréal och Loewen vid University of Toronto (Université de Montréal; University of Toronto). Vad gäller äkthet går det därmed att anta att källan är vad den utger sig för att vara utifrån flertalet grunder. Dels genom att granska upphovsmännen, vilka inte är några lekmän utan är väl insatta i ämnet.

Dels kan äktheten även fastställas genom skärskådande av tidskriften i vilken artikeln publicerades, vilken även den är vetenskaplig och trovärdig. Rörande tidsaspekten så ligger källan nära i tid både i generella termer, men även bra i tid för det studien ämnar undersöka. Angående beroende så är det inget som påverkar källans trovärdighet eller användbarhet – det finns säkerligen ett mindre led av beroende i framtagandet av statistiken, men det förväntas när det kommer till opinionsundersökningar som sträcker sig över diverse länder. Till sist: tendenser. Det kan inte uteslutas att forskarna har bakomliggande tendenser eller föreställningar som påverkat deras arbete. Inte heller kan tendenser hos de undersökningsobjekt som besvarat deras undersökningar uteslutas, trots att det är rimligt att anta att en majoritet svarar utifrån sina egna upplevelser. Konkluderande om tendenser kan det sägas att det inte är något som varken framgår tydligt eller påverkar arbetet markant.

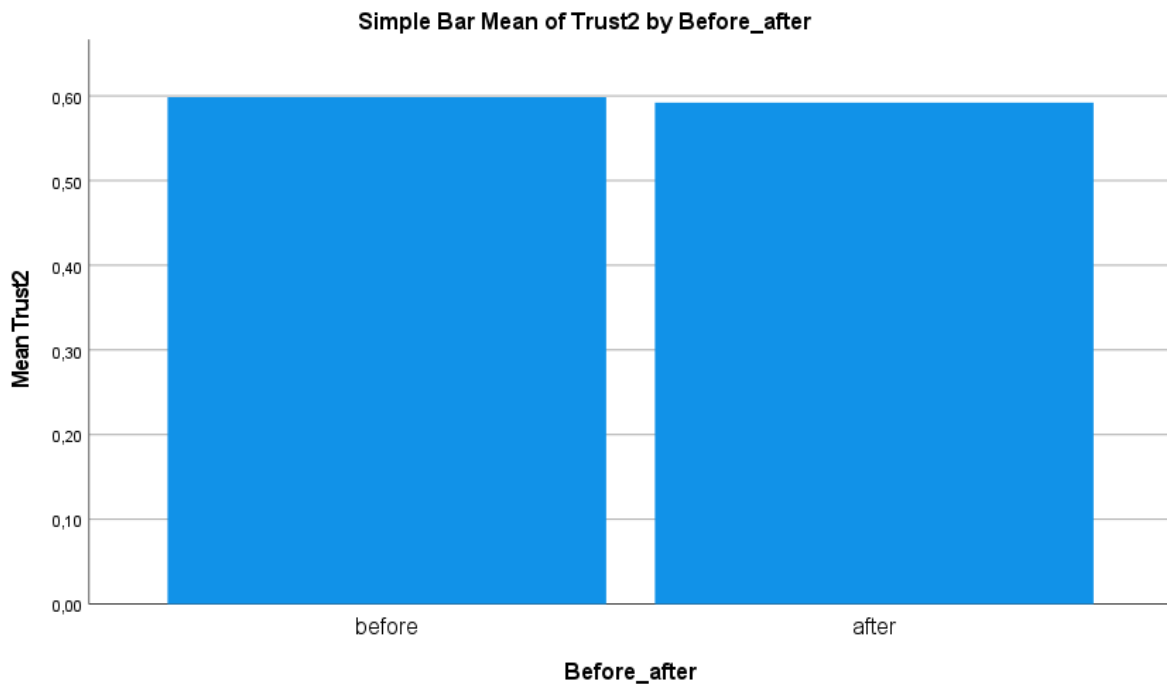
4 Resultat och analys

I följande del av uppsatsen kommer studiens operationella del att redovisas och analyseras. Först presenteras de enskilda resultaten för undersökningsobjekten kategoriserat utefter statskick. Därefter följer en sammantagen analys av de tre parlamentariska staterna respektive de tre semipresidentiella.

4.1 Parlamentariska statskick

Diagrammen nedan visar resultaten av opinionsundersökningarna från Danmark, Storbritannien och Spanien. Spanien införde lockdown 2020-03-15, Danmark 2020-03-18 och Storbritannien 2020-03-23. Frågan som ställdes var i vilken grad personen hade förtroende för staten. Första stapeln är datumen precis innan lockdown och andra för datumen precis efter.

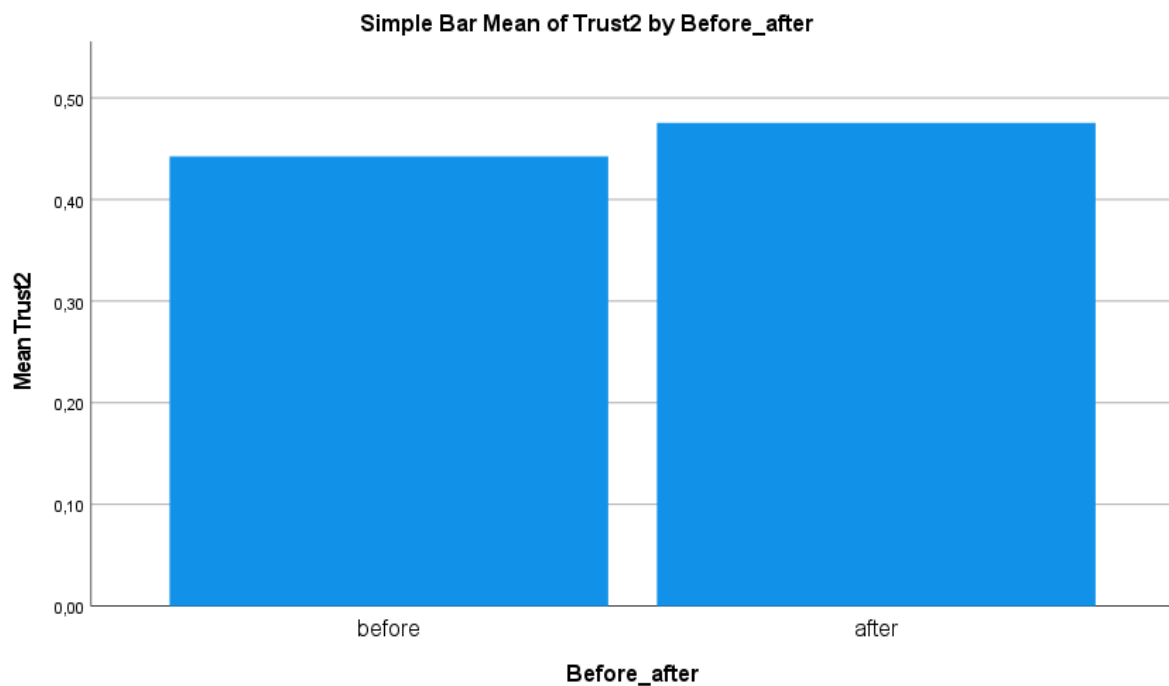
4.1.1 Danmark

Figur 1 – genomsnittligt förtroende i Danmark före och efter lockdown

Danmark införde lockdown 2020-03-18. Diagrammet visar en minimal minskning i förtroende till staten. Storleken på redueringen i förtroende är för liten för att utan tveksamheter åberopa rally-effekten. Följaktligen kan det fastställas att resultatet i sin helhet inte stödjer teorin rörande rally around the flag. Dock motstrider resultatet inte nödvändigtvis studiens hypotes. Detta då vår utgångspunkt är att korrelationen mellan rally-effekten och semipresidentiella styren är starkare än den mellan effekten och länder vars statsskick är parlamentariskt. Därtill går det inte att säga något om grafens överensstämmande med hypotesen i fråga förens alla diagram kan analyseras ur ett övergripande perspektiv.

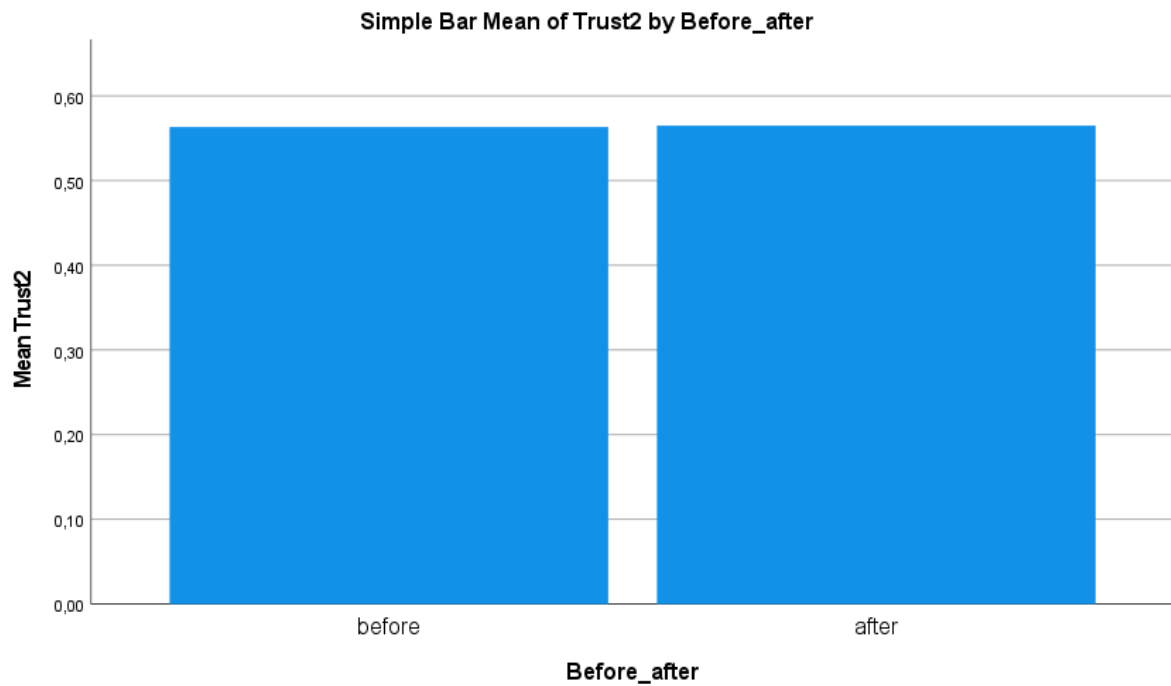
4.1.2 Storbritannien

Figur 2 – genomsnittligt förtroende i Storbritannien före och efter lockdown

Storbritannien införde lockdown 2020-03-23. I diagrammet kan vi se en smärre ökning för förtroendet till statsmakten under tidsperioden. Resultatet kan å ena sidan sägas stödja teorin om rally-effekten då det ökar i anslutning till lockdown, å andra sidan är ökningen relativt liten vilket medför en risk för att den endast är slumpmässig – alternativt att den beror på andra faktorer. Det går därmed inte att med säkerhet säga att resultatet är i enlighet med teorin om rally-effekten. Statistiken är inte nödvändigtvis motsägande hypotesen, dock underbygger den inte heller antagelsen i fråga.

4.1.3 Spanien

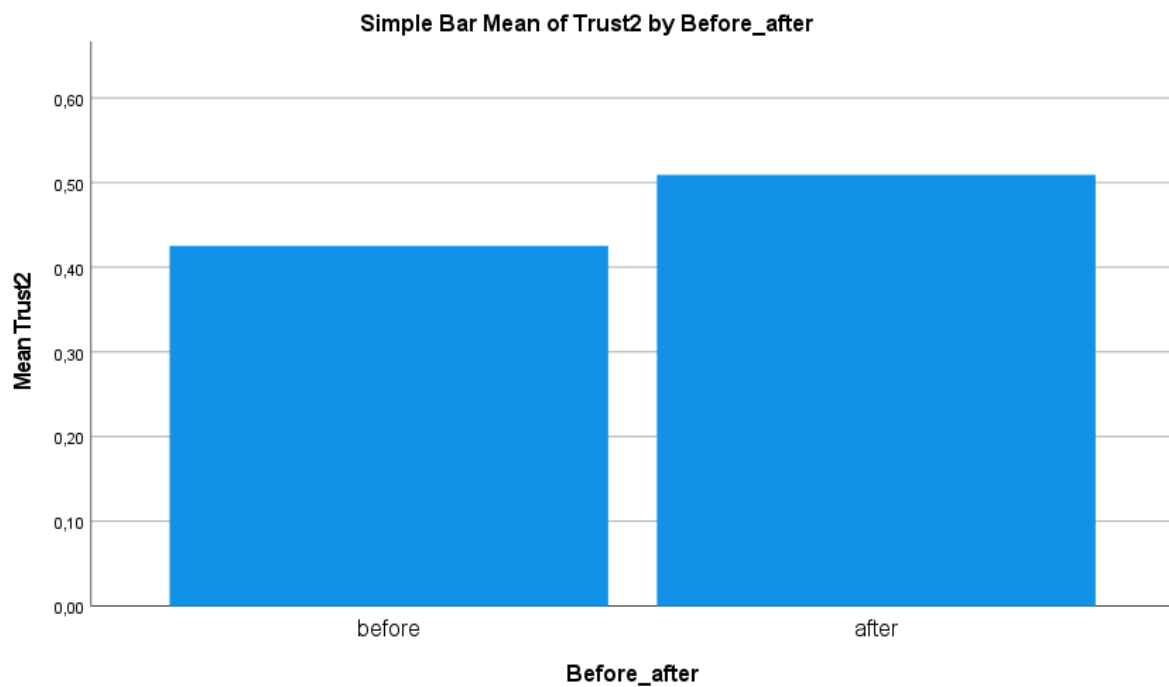
Figur 3 – genomsnittligt förtroende i Spanien före och efter lockdown

Spanien införde lockdown 2020-03-15. I diagrammet kan man se att förtroendet för staten i princip är oförändrat före och efter lockdown. Grafen påvisar inte stöd för rally-effekten då ingen ökning sker. Gällande hypotesen går det som sagt inte att säga något med säkerhet utan att jämföra graferna med statistiken tillhörande de semipresidentiella statsskickena.

4.2 Semipresidentiella statskick

Diagrammen nedan visar resultaten av opinionsundersökningarna från Frankrike, Italien och Österrike. Italien införde lockdown 2020-03-13, Österrike 2020-03-16 och Frankrike 2020-03-17.

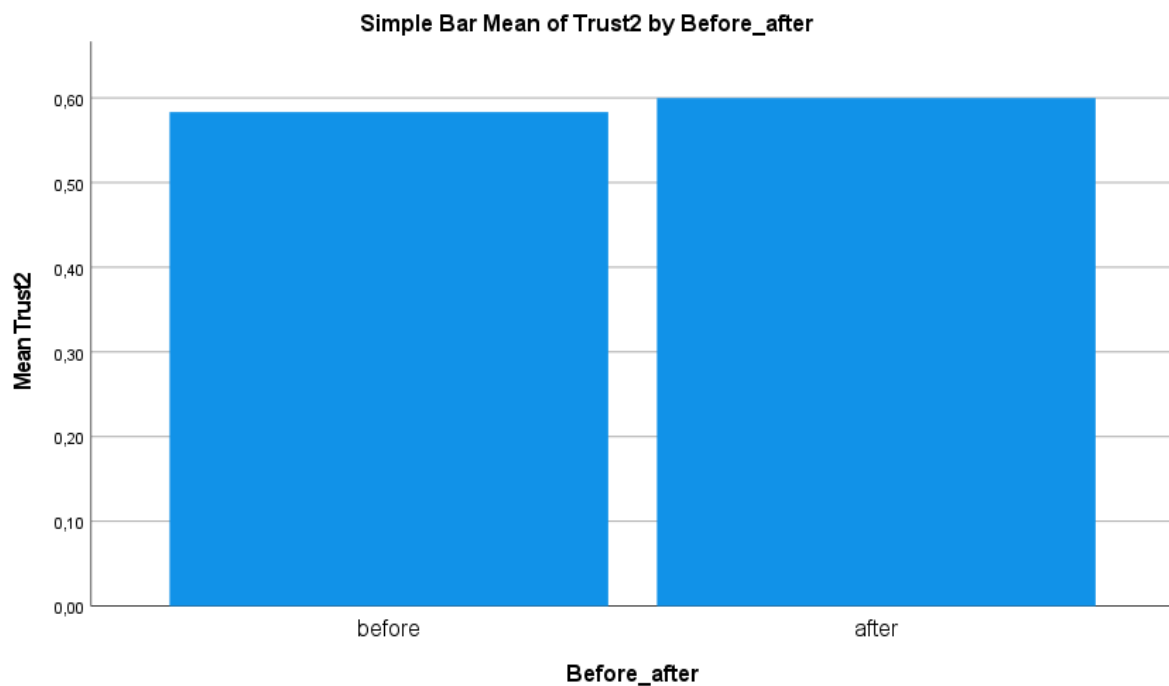
4.2.1 Frankrike

Figur 4 – genomsnittligt förtroende i Frankrike före och efter lockdown

Frankrike införde lockdown 2020-03-17. I diagrammet kan man utläsa att förtroendet för staten har ökat efter lockdown. Inga svar verkar ha inkommit senare än en dag efter införandet, vilket hade varit fördelaktigt för att med säkerhet fastställa en långvarig ökning. Konkluderande kan det sägas att ovanstående graf är överensstämmande med studiens hypotes såväl som med effekten i sig.

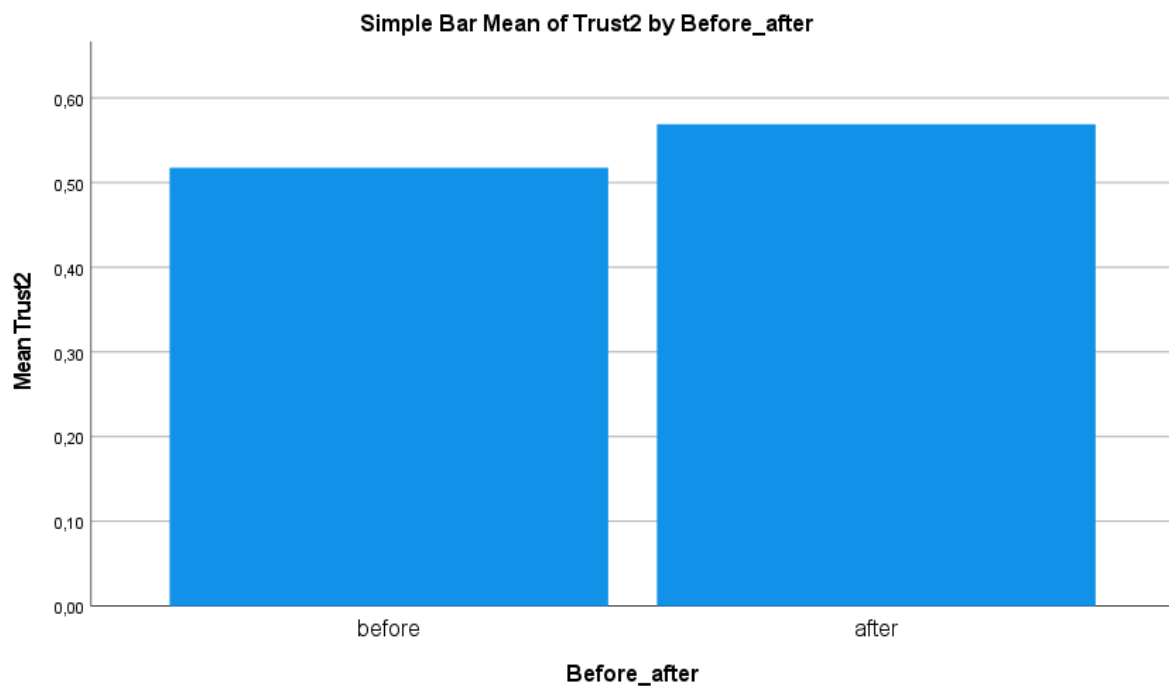
4.2.2 Italien

Figur 5 – genomsnittligt förtroende i Italien före och efter lockdown

Italien införde lockdown 2020-03-13. Diagrammet visar på en minimal ökning av förtroendet till staten. Ökningen är dock så pass liten så att den nästan är försumbar. Därav är det svårt att med säkerhet säga att effekten har inträffat. Inga svar verkar ha inkommit mellan 2020-03-06 och dagen för införandet, vilket hade varit fördelaktigt för att få en bättre överblick över perioden i fråga.

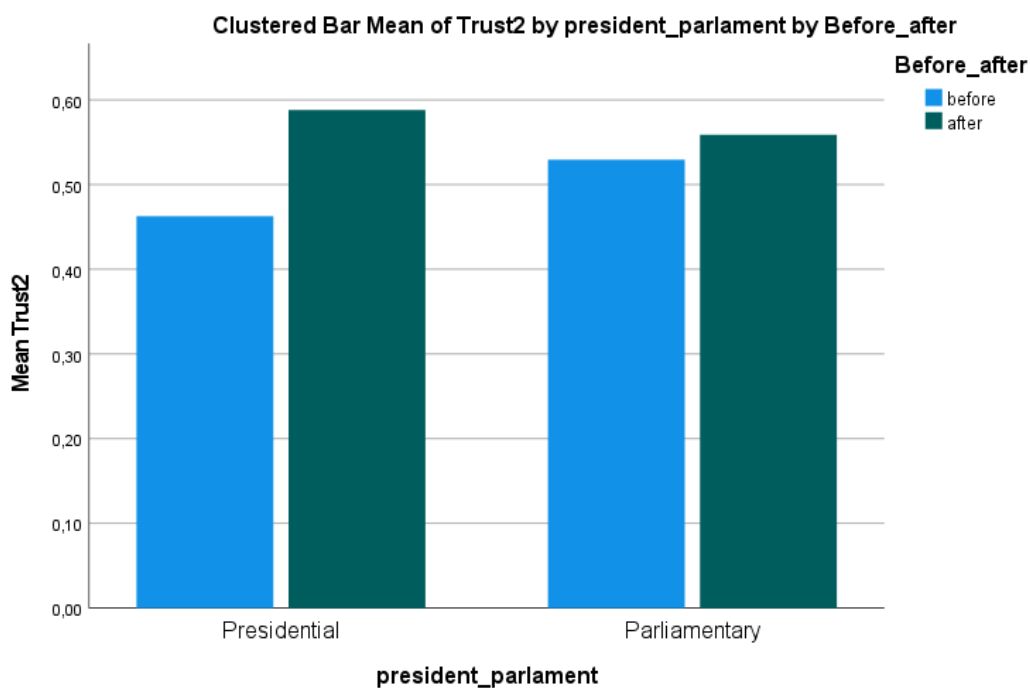
4.2.3 Österrike

Figur 6 – genomsnittligt förtroende i Österrike före och efter lockdown

Österrike införde lockdown 2020-03-16. Förtroendet har ökat efter lockdown vilket påvisar stöd för effekten. Skillnaden är inte häpnadsväckande. Teorin om rally-effekten verkar inte medföra några nödvändiga eller absoluta krav rörande hur pass stor ökningen måste vara för att effekten ska kunna åberopas. Därav kan denna ökning argumenteras för att vara tillräcklig.

4.3 Analys

Figur 7 – det sammantagna genomsnittliga förtroendet för de semipresidentiella respektive de parlamentariska staterna före och efter lockdown

I diagrammet ovan visas en sammanställning av de semipresidentiella statsskickena till vänster, samt de parlamentariska staterna till höger. Den blåa stapeln visar förtroendet för staten innan lockdown infördes. Kontrasterande visar den gröna stapeln resultatet av variabeln "Trust2" efter att lockdown införts i samtliga länder. Ur diagrammet kan det utläsas att en ökning i förtroende till staten har skett i såväl parlamentariska stater som i semipresidentiella. Dock är själva ökningen i de semipresidentiella länderna betydligt större jämfört med ökningen i de parlamentariska statsskickena. Detta stödjer studiens initiala hypotes om att effekten har starkare anknytningar och samband till semipresidentialism som statsskick i anknytning till lockdown under covid-19-pandemin.

Följaktligen innebär det faktum att hypotesen stöds även att de mekanismer som nämnts i teoridelen ovan potentiellt håller. För att förtydliga så följer hypotesens giltighet av att rally-effekten är gällande – vilket den enligt ovanstående resultat potentiellt kan vara. Det kan även stödja den förmodade funktionen att en befolknings känslomässiga band till sin nations president är vad som knyter rally-effekten till statsskick med presidentiella inslag. Lagg

märke till att dessa slutsatser rörande huruvida dessa mekanismer stämmer är potentiella, då studien kräver viss utveckling för att kunna leverera mer generellt gällande slutsatser.

Den sammantagna statistiken överensstämmer tydligare med studiens hypotes komparerat med undersökningsobjektens enskilda resultat. Bland de parlamentariska statsskicken framträder en minimal minskning i Danmark vilket inte följer rally-effekten, en ringa ökning i Storbritannien och ett till synes oförändrat läge i Spanien. Vidare till de semipresidentiella staterna så påvisar Frankrike en relevant ökning i förtroende, i Italien ökar förtroendet minimalt och slutligen sker en ringa ökning i Österrike. Oberoende av omfattning och storlek går det att se att ökningar sker i samtliga semipresidentiella stater, vilket inte går att säga om de parlamentariska.

Faktumet att ökningen i Frankrike är markant i relation till den i såväl Österrike som Italien kan bero på flertalet faktorer. En möjlig, bakomliggande orsak kan tänkas vara mängden makt som presidenten innehar. För att hänvisa tillbaka till den tidigare forskning som la grunden för hypotesen – vilken påstår att rally-effekten främst är förknippad med presidentiella statsskick – behöver maktbegreppet i denna kontext inte nödvändigtvis tolkas i termer av direkt makt. Snarare kan det hänvisas till mjuk, indirekt makt vilken följer presidentens ställning i befolkningens ögon och påverkar principalerna i fråga rent känslomässigt.

5. Diskussion och slutsats

För att återknyta till frågeställningen, vilken avser undersöka om skillnader i statsskick påverkar rally around the flag-effekten i samband med införandet av lockdown under covid-19-pandemin. Initialt kan det fastställas att det – i enlighet med resultatet som framtagits med hjälp av valt dataset – påvisas tendenser till att statsskick i relation till lockdown under covid-19-pandemin har viss påverkan på rally-effektens omfattning och utformning. Mer specifikt kan det argumenteras för att effekten har en större påverkan i semipresidentiella statsskick än i parlamentariska. Denna upptäck står även i enlighet med studiens hypotes.

Vidare är det väsentligt att diskutera vad resultatet rimligen kan säga oss i förhållande till det operationella verktygets begränsningar. Å ena sidan är den tydligt avgränsade tidsperioden fördelaktig. Faktumet att opinionsundersökningens svar centreras till lockdown och dess närliggande dagar medför att det med visst självförtroende kan påstås att svarspersonerna på ett eller annat sätt troligen påverkats av införandet av lockdown – och därmed är påverkade av krisen på något sätt. Å andra sidan kan det påstås att eftersom tidsspännet i sig är så pass kort blir det svårt att se ifall förändringarna som uppenbaras beror på effekten eller om de är slumpmässiga. Vidare går det inte heller att tyda hur effekten ter sig långsiktigt. Det finns en risk att rally-effekten påverkar förtroendenivån först senare under pandemin istället för precis efter införandet av lockdown. För att få en säkrare bild av situationen rent empiriskt hade det behövts data som täcker en längre tidsperiod. Detta hade vi dessvärre varken tillgång till eller möjlighet att framställa med hänvisning till begränsningar i såväl tid som resurser.

Antalet medverkande i undersökningen var runt 4500 slumpmässigt valda personer fördelat på de sex länder som var inkluderade i datan. Faktumet att endast sex undersökningsobjekt är inkluderade beror dels på att den färdiga studien vi utgick från var den mest kvalificerade vi kunde finna i samband med tidsperioden under vilken den genomfördes, samt med hänvisning till att samma variabel använts för samtliga länder. Dels beror det även på tiden vi hade på oss att analysera datan. Trots att själva antalet stater kan sägas vara litet är deltagarantalet på cirka 4500 slumpmässigt utvalda individer väl tilltaget, vilket är talande för att undersökningen ändå med säkerhet kan säga något av relevans för studiens frågeställning. För att förtydliga så medför deltagarantalet att det kan dras slutsatser om de specifika staterna och deras förtroendenivåer under vald period. Det snävare antalet medverkande stater innebär

i sin tur att det inte på samma sätt kan sägas något generellt om alla semipresidentiella respektive parlamentariska styren under sagd period.

Utöver det förhållandevis ringa antalet undersökningsobjekt går det inte heller att utesluta att andra faktorer möjligtvis påverkar resultatet. Det kan argumenteras för att det inte med säkerhet går att eliminera tänkbara faktorer helt, att det helt enkelt är omöjligt för en studie att fånga in alla potentiella bakomliggande orsaker. Denna undersökningen inkluderar inga försök till att studera några potentiella faktorer utöver rally-effekten. Även om det inte nödvändigtvis hade varit tillräckligt för att dra generella konklusioner hade påståendet om att det faktiskt är rally-effekten som påvisas i studieresultatet stärkts av att fler eventuellt påverkande faktorer hade studerats i relation till rally-effekten. För att summera innebär det ringa antalet undersökningsobjekt i samband med den begränsade tidsperioden, samt att rally-effekten inte prövas vidare, följaktligen att inga allmängiltiga slutsatser sägas följa av studien.

Som nämnts i samband med konceptualiseringen av kriser som fenomen är det en komplex procedur att sätta ramverket för en början och ett slut när det kommer till just kriser. För att avgränsa pandemin, som i skrivande stund fortfarande inte är över, valde vi att utgå från statistik som omger införandet av lockdown. Som nämnts ovan är det fördelaktigt då det stärker påståendet att lockdown haft en påverkan på svaren som inkommit. Nackdelen med detta val är att det även innan lockdown genomfördes kan sägas råda en period av kris då pandemin redan utbrutit. Hade samma undersökning genomförts strax innan pandemins utbrott hade det kanske framkommit att de siffror vi ser under denna korta perioden är en generell ökning jämfört med förtroendenivån innan pandemins utbrott. Alternativt hade andra resultat framkommit. Som effekt av pandemin kan det även sägas ha uppdragats till en ekonomisk krissituation vilken påverkat vissa branscher och hushåll mer än andra. Kontentan är att alla upplever och drabbas olika av kriser, vilket även kan påverka resultatet och representativiteten i opinionsundersökningen.

Trots att frågeställningen avgränsats på ett sätt som inte inkluderar några generaliserande aspirationer är det ändå av vikt att resonera kring vad resultatet kan säga oss i termer av allmängiltighet.

Studieresultatets samstämmighet med hypotesen pekar mot en viss relevant utveckling i forskningen gällande rally around the flag-effekten. För att förtydliga så har tidigare forskning rörande rally-teorin främst fokuserat på USA som undersökningsobjekt. Tilläggningsvis har statsskick som en påverkan på effekten inte konstaterats eller undersökts mer ingående än i just den forskning som lade grunden för studiens hypotes. Studien verkar därmed som ett bidrag till forskningen kring rally-effekten genom att hitta stöd till hypotesen, vilket tyder på att teorin håller även utanför USA. Bidragandet till ett område där en mindre forskningslucka råder är även gällande i termer av semipresidentialism, då studien finner stöd i att rally-teorin även är gällande för semipresidentiella stater. I varje fall om staten har en stark president, vilket kan sägas om exempelvis Frankrike. För att konkludera kan studieresultatet vara relevant och gällande för de specifika fall och den specifika kontext och tidsperiod som undersökts. I termer av allmängiltighet är resultatet främst verkligt bidragande i termer av fortsatt teoriutvecklande forskning. Specifikt rörande det fortsatta studiet av sambandet mellan statsskick och rally-effekten.

Gällande framtida forskning kan ett antal förslag deriveras från de åtgärder som angivits för att stärka uppsatsen ytterligare. Ett mindre förslag är vidare studier av vad som kan ligga bakom resultatskillnaderna i de semipresidentiella staterna. Detta kan göras genom en komparativ studie, vilken djupdyker i staternas exekutiva utformning. Denna frågeställning kan fortfarande anknytas till den avgränsade perioden, vilket möjligtvis kan innebära en analys av respektive presidents roll under covid-19-pandemin och införandet av lockdown i vardera stat. Vidare till förslag bortom utvecklandet av det befintliga resultatet hade fler undersökningsobjekt i termer av stater kunnat inkluderas. Alternativt hade fler perioder kunnat analyseras, för att sedan ställas mot varandra. Denna bredd hade bidragit till att utesluta att covid-19-pandemin är ett potentiellt undantag när det kommer till rally-effekten i relation till statsskick.

Nästkommade steg efter kartläggning av effektens påverkan hade varit en mer djupgående analys rörande varför semipresidentiella stater påvisar ett tydligare och större samband till rally-effekten – om så visar sig vara fallet. För att konkretisera är ett möjligt alternativt att undersöka valsysteemets natur – väljs legislatur och exekutiv på basis av proportionella val eller via majoritetsval? Ett steg längre hade kunnat vara att uppfölja frågor kring valsysteemets utformning med en djupdykning i valsysteemets effekter. För att konkretisera kan det

undersökas om representation, valdeltagande eller ansvarsutkrävande – vilket följer av skillnader i valsysteem – kan förklara varför rally-effekten kan påverkas av statskick.

Avslutningsvis kan det konkluderas, med hänvisning till studiens målsättning, att syftet har uppnåtts och frågeställningen har besvarats. Studieresultatet medför konkreta slutsatser om den specifika period och kontext från vilken undersökningen i stort utgår från. Vidare bidrar resultatet, då det är i enlighet med hypotesen, till att påbörja fyllnaden av den forskningslucka som råder när det kommer till rally-teorin och statskick. Som efterföljande effekt av detta bidragandet uppmuntrar studien till vidare forskning kring just statskick och rally-effekten.

Källförteckning

Bakker, Marije H – van Bommel, Marco – Kersholt, José H. – Giebels, Ellen. 2018. “The influence of accountability for the crisis and the type of crisis communication on people’s behavior, feelings and relationship with the government,” *Public Relations review*. 44(2): 277-286. <https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2018.02.004> [Hämtad 2022-05-13]

Baum, Matthew A. 2002. “The constituent foundations of the rally-round-the-flag phenomenon” *International studies quarterly*. 46(2): 263-298.
<http://ludwig.lub.lu.se/login?url=https://www.jstor.org/stable/3096071> [Hämtad 2022-03-30]

Bol, Damien – Giani, Marco – Blais, André – Loewen, Peter J. 2021. ‘The Effect of COVID-19 Lockdowns on Political Support: Some Good News for Democracy?’, *European Journal of Political Research*. 60(2): 497–505. [Hämtad 2022-04-12]

Elgie, Robert. 2004. “Semi-Presidentialism: Concepts, Consequences and Contesting Explanations”, *Political Studies Review*. 2(3): 314-330.
<https://doi.org/10.1111/j.1478-9299.2004.00012.x> [Hämtad 2022-04-19]

Esaiasson, Peter – Sohlberg, Jacob – Ghersetti, Marina – Johansson, Bengt. 2020. “How the coronavirus crisis affects citizen trust in institutions and in unknown others: Evidence from ”the Swedish experiment”, *European Journal of Political Research*. 60(3): 748-760.
<https://doi.org/10.1111/1475-6765.12419> [Hämtad 2022-04-12]

Esaiasson, Peter – Giljam, Mikael – Oscarsson, Henrik – Wängnerud, Lena, 2017.
Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad. Stockholm: Norstedts juridik

Feinstein, Yuval. 2016. “Rallying around the President: When and Why do Americans Close Ranks behind Their Presidents during International Crisis and War?”, *Social Science History*. 40(2): 305-338. DOI:10.1017/ssh.2016.5 [Hämtad 2022-04-20]

Flückiger, Matthias – Ludwig, Markus – Sina Önder, Ali. 2019. “Ebola and state legitimacy”, *The Economic Journal*. 129(621): 2064-2089. <https://doi.org/10.1111/eoj.12638> [Hämtad 2022-05-08]

Greyling, Talita – Rossouw, Stephanie – Adhikari, Tamanna. 2021. “The good, the bad and the ugly of lockdowns during Covid-19”, *PLOS ONE*. 16(1)
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0245546> [Hämtad 2022-05-16]

Hetherington, J. Marc – Nelson, Michael. 2003. “Anatomy of a Rally Effect: George W. Bush and the War on Terrorism”, *Political Science and Politics*. 36(1): 37-42. DOI:
<https://doi.org/10.1017/S1049096503001665> [Hämtad 2022-04-10]

King's College London. Home, About, *Our People*. 2022.
<https://www.kcl.ac.uk/people/marco-giani> [Hämtad 2022-04-21]

Kritzinger, Sylvia – Foucault, Martial – Lachat, Romain – Partheymüller, Julia – Plescia, Carolina – Brouard, Sylvain. 2021. “‘Rally round the flag’: the COVID-19 crisis and trust in the national government”, *West European Politics*. 44(5-6): 1205-1231. DOI:
10.1080/01402382.2021.1925017 [Hämtad 2022-04-12]

Landguiden. Start, Läs om länder, Europa, Italien, *Politiskt system*. 2021-01-26.
<https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/europa/italien/politiskt-system/> [Hämtad 2022-04-20]

Medieakademin. *Förtroendebarmetern*. 2022a.
<https://medieakademin.se/fortroendebarmetern/> [Hämtad 2022-04-20]

Medieakademin. *Förtroendebarmetern*, *Förtroendebarmetern 2022*. 2022b.
https://medieakademin.se/wp-content/uploads/2022/03/Presentation_fortroendebarmetern2022.pdf [Hämtad 2022-04-20]

MSB. Start, Ämnesområden, Skolmaterial, Samhällets krisberedskap, *Vad är en kris?* 2021-11-19.
<https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skolmaterial/samhallets-krisberedskap/vad-ar-en-kris/> [Hämtad 2022-04-21]

Müller, C. Wolfgang. 2020. "Government and bureaucracies" i Caramani, Daniele (red.). *Comparative Politics* (5:e upplagan). Oxford: Oxford University Press, s. 139-158.

Pérez-Liñán, Aníbal . 2020. "Democracies" i Caramani, Daniele (red.). *Comparative Politics* (5:e upplagan). Oxford: Oxford University Press, s. 86-102.

Simon, Judit – Helter, Timea M. – White, Ross G. – van der Boor, Catharina – Łaszewska, Agata. 2021. "Impacts of the Covid-19 lockdown and relevant vulnerabilities on capability well-being, mental health and social support: an Austrian survey study", *BMC Public Health* 21(1):1-12. <https://doi.org/10.1186/s12889-021-10351-5> [Hämtad 2022-05-16]

Strøm, Kaare. 2003. "Parliamentary Democracy and Delegation." I Strøm, Kaare, Wolfgang C. Müller och Torbjörn Bergman (red.), *Delegation and Accountability in Parliamentary Democracies*. Oxford University Press. 55–106.

Université de Montréal. Accueil, Répertoire du département, Professeurs, *André BLAIS*. 2022.

<https://pol.umontreal.ca/repertoire-departement/professeurs/professeur/in/in13603/sg/Andr%C3%A9%20Blais/> [Hämtad 2022-04-21]

University of Toronto. University of Toronto, Munk School of Global Affairs & Public Policy, Public Policy (Formerly SPPG), *Peter Loewen*. 2022.

<https://munkschool.utoronto.ca/publicpolicy/peter-loewen/> [Hämtad 2022-04-21]

van der Weerd, Willemien, – Timmermans, Daniëlle – Beaujean, Desirée – Oudhoff, Jurriaan– van Steenberghe, Jim. 2011. "Monitoring the level of government trust, risk perception and intention of the general public to adopt protective measures during the influenza A (H1N1) pandemic in The Netherlands", *BMC Public Health*. 11(575): 1-12. DOI: 10.1186/1471-2458-11-575. PMID: 21771296; PMCID: PMC3152536. [Hämtad 2022-05-08]